

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 256/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť R. P., D., zastúpeného advokátom JUDr. A. S., D., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 125/2008 a postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/47/2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. P. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2009 doručená sťažnosť R. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho

základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 125/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/47/2007.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Dňa 7. 2. 2007 sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu podal na Okresný súd Dolný Kubín návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 35.507,- Sk s príslušenstvom. Platobný rozkaz Okresný súd Dolný Kubín vydal dňa 13. 02. 2007.

Okresným súdom Dolný Kubín bola vec postúpená na základe vznesenej námietky zo strany odporcu pre nepríslušnosť Okresného súdu Dolný Kubín v danej veci na Okresný súd Bratislava I ako miestne príslušnému súdu dňa 23. 06. 2008.

Okresný súd Bratislava I doručil právnenému zástupcovi navrhovateľa dňa 13. 08. 2008 odpor odporcu proti platobnému rozkazu a poskytol mu 10-dňovú lehotu na podanie vyjadrenia.

Navrhovateľ sa k doručenému odporu vyjadril listom zo dňa 24. 09. 2008. Od uvedeného dňa nebolo v danej veci vytýčené pojednávanie.“

Podľa sťažovateľa je z uvedeného prehľadu zrejmé, že „už Okresný súd Dolný Kubín bol v konaní nečinný, pretože až po 16-tich mesiacoch postúpil spis miestne príslušnému súdu, hoci to účastník konania namietal už v podanom odpore, ktorý bol Okresnému súdu Dolný Kubín doručený dňa 5. 3. 2007, čím porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Po postúpení veci Okresnému súdu Bratislava I bol sťažovateľovi ako navrhovateľovi v predmetnom konaní doručený Okresným súdom Bratislava I dňa 13. 08. 2008 odpor odporcu ku platobnému rozkazu, hoci tento bol na Okresný súd Dolný Kubín podaný už 5. 3. 2007. Sťažovateľ sa k doručenému odporu vyjadril dňa 24. 09. 2008. Ku dňu podania sťažnosti na okresný súd Bratislava I nebolo v danej veci vytýčené žiadne pojednávanie, a

to tak na Okresnom súde Dolný Kubín, ako aj na Okresnom súde Bratislava I. Termín pojednávania Okresný súd Bratislava I vytýčil na deň 3. 7. 2009, a to na základe doručenej sťažnosti. Z uvedeného taktiež vyplýva, že aj Okresný súd Bratislava I bol v konaní nečinný, čím taktiež porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Súdne konanie ku dňu podania sťažnosti na Okresný súd Bratislava I trvá takmer 2 a pol roka bez nariadenia jediného pojednávania v danej veci, čo spôsobuje vznik právnej neistoty na strane sťažovateľa, čím dochádza k porušeniu jeho práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov.“.

Keďže okresný súd bol v napadnutom konaní nečinný, sťažovateľ sa podaním z 27. mája 2009 adresovaným predsedníčke okresného súdu sťažoval na prietahy v tomto konaní. Predsedníčka okresného súdu vo svojej odpovedi sp. zn. Spr. 2120/09 z 9. júna 2009 konštatovala jej dôvodnosť a ďalej okrem iného uviedla:

«Dňa 17. 10. 2008 bol predmetný spis predložený zákonnému sudcovi. Dňa 01. 06. 2009 bol nariadený termín pojednávania na deň 03. júl 2009 o 10.00 hod. Účastníci konania boli predvolaní na nariadený termín pojednávania. Dňa 04. 06. 2009 súd vyzval odporcu na doručenie dokladov na nariadený termín pojednávania.

S poukazom na jednotlivé úkony musím konštatovať, že predmetné konanie poznačené prietahmi, ktoré boli spôsobené predovšetkým vysokým nápadom vecí v oddelení vyššieho súdneho úradníka, zákonného sudcu, ako aj nedostatočným personálnym obsadením sudcov na civilnom úseku tunajšieho súdu. Vzhľadom na vysoký nápad v oddelení „21 C“ a pretrvávajúci veľký počet nevybavených vecí v oddelení „21 C“ sa jednotlivé časové úseky medzi úkonmi sudkyne a vyšších súdnych úradníkov predĺžili.»

Predsedníčka okresného súdu sa v závere svojho vyjadrenia ospravedlnila sťažovateľovi za vzniknuté prietahy v predmetnom konaní, oznámila mu, že prijala opatrenia na odstránenie vzniknutého stavu, a prisľúbila, že vec bude priebežne sledovať tak, aby k prietahom v konaní zo strany okresného súdu už nedochádzalo.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa R. P. na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prietahov upravenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručenej v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu v Dolnom Kubíne v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/47/2007 a postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 125/2008.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 125/2008 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľovi R. P. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 20.000 €, (slovom: dvadsaťtisíc eur), z ktorých 10.000,- € /slovom: desaťtisíc eur/ je povinný mu vyplatiť Okresný súd Dolný Kubín do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu a 10.000,- € /slovom: desaťtisíc eur/ je povinný mu vyplatiť Okresný súd Bratislava I do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľovi R. P. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využil možnosť postupu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) a podaním doručeným predsedníčke okresného súdu 1. júna 2009 sa sťažoval na prietahy v napadnutom konaní.

Ústavný súd konštatuje, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa citovaného ustanovenia zákona o súdoch, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ako účinný právny prostriedok nápravy, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii a ktorý ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu aj úspešne využil. Predsedníčka okresného súdu na sťažnosť odpovedala prípisom sp. zn. Spr. 2120/09 z 9. júna 2009, v ktorom uznala, že sťažnosť je dôvodná, a ubezpečila sťažovateľa, že konanie v danej veci z hľadiska rešpektovania čl. 48 ods. 2 ústavy bude pravidelne sledovať, tak aby k prietahom v konaní zo strany okresného súdu už nemohlo dochádzať. Bezprostredne po podaní sťažnosti okresný súd nariadil termín pojednávania na 3. júl 2009, ktoré sa za prítomnosti sťažovateľa aj uskutočnilo a bolo odročené na 29. september 2009. Z uvedeného vyplýva, že podaná sťažnosť sa prejavila ako účinný prostriedok nápravy, keď okresný súd začal vo veci konať.

Následne po doručení odpovede predsedníčky okresného súdu sťažovateľovi (16. júna 2009) bola ústavnému súdu doručená sťažnosť (26. júna 2009), ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prerokovanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej je potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho prípadnou nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07).

Ústavný súd v nadväznosti na svoje zistenia konštatuje, že sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná predsedníčke okresného súdu ako účinný prostriedok nápravy namietaného porušovania práv zrejme splnila svoj účel, pretože z procesných úkonov okresného súdu vykonaných po jej podaní je zrejmé, že okresný súd v namietanom konaní už koná, t. j. jeho postup v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu smeruje k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Čo sa týka zvyšnej časti sťažnosti – vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/47/2007, ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Zároveň zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu v nadväznosti na takto vymedzený účel označených práv vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravenému v čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 dohovoru) ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte mohlo dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte mohla trvať (napr. m. m. II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07, IV. ÚS 263/08, I. ÚS 28/08).

Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ako to vyplýva z jeho rozhodnutia o sťažnosti č. 16970/05 vo veci sťažovateľa Miroslava Mazureka proti Slovenskej republike.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že vec vedená Okresným súdom Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C/47/2007 bola z dôvodu odporcom vznesenej námietky miestnej nepríslušnosti postúpená okresnému súdu ako súdu miestne príslušnému, o čom sa sťažovateľ dozvedel z upovedomenia Okresného súdu Dolný Kubín z 23. júna 2008. Predmetná sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 23. júna 2009, teda v čase, keď k porušovaniu označených práv postupom Okresného súdu Dolný Kubín už nemohlo dochádzať.

Postúpením veci okresnému súdu Okresný súd Dolný Kubín vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa. Ďalšie úkony alebo postupy už v dôsledku postúpenia veci nemohol vykonávať, a preto možno posudzovať záležitosť so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha Okresného súdu Dolný Kubín pri odstraňovaní stavu právnej neistoty

sťažovateľa skončila pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Vo veci samej už Okresný súd Dolný Kubín po doručení sťažnosti ústavnému súdu nemohol konať, pretože spis sa v tom čase nachádzal už na okresnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj o tejto časti sťažnosti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že prípadná nečinnosť okresného súdu v ďalšom priebehu konania by mohla spôsobiť porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru), čo nevyklučuje, aby sťažovateľ v takomto prípade opätovne podal sťažnosť ústavnému súdu, a to už bez toho, aby musel opäť podať ďalšiu sťažnosť proti nečinnosti orgánu štátnej správy súdu.

Z dôvodu odmietnutia sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími sťažovateľom uplatnenými nárokmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júla 2009